

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 4. decembra 2008 ☼ Leto XVIII, št. 49

ADVENT - ČAS RADOSTNOGA ČAKANJA

Svetke moramo posvetiti, ar oni prinašajo sveskost, zadovolstvo ino veselje v naš vsakodnevni žitek. Od časa do časa se moramo malo staviti pa razmisliti o našem duhovnom žitki. Razmisliti moramo o tom tō, kak iz dneva v den leko bougši lidge gračujemo. Eden takšnij svetkov, eden najlepšij časov cerkvenoga leta je advent. Že natura sama nas nadigava na tou, naj malo razmislimo o našem žitki, ar je gesensko listje že dojspokapalo, dnevi kračiši gračujemo, sunce že rano zaide za horizont, natura se podaja na svoj dugi zimski sen, naj se spirtolejt znouvič odpočinjena prebidi na nouvi žitek.

Prijetna občutnost nas obhaja, gda vidimo, ka se v adventnom cajti lidge z vekšo pasko obračajo eden k drugomi, so bole očutni do trplejnja, do stradanja sočloveka, so v vekšoj meri pripravljeni daruvati ino aldüvati za tiste, šteri so toga potrejbni.

Kak vsakši svetek tak Kristušovo rojstvo tō nüca priprave. Te cajt, šteri se začne štiri kednov pred božičom, se imenuje advent. Rejč »advent« shaja iz latinske rejči *adventus*, štera znamenuje *prihod*. Advent se vsakše leto začne prvo nedelo po 27. novembri, pa se konča četrto adventno nedelo, na sveti večer. V etom časi se pripravlamo na božični svetek, spominamo se Jezušovoga rojstva v Betlehemi. Sveto

Velki adventni vejnec na glavnom trgi v Somboteli. Najvekša svejča na njem je 2,5 metra visika pa 2 tone težka

pismo nam veli, ka moramo biti v vsakom časi pripravleni na prihod Jezusa Kristuša, ar »Nihče ne ve ne dneva ne ure.« (Matej 24,36.) Zato nas cerkev v adventi zové, ka se pripravimo na te dogodek, ka obžalujemo svoje grehe ino premislimo, kak leko čim več veselja spravimo svojim bližnjim, svojim prijatelom ino vsakšomi človeki, ar »Resnično, povem vam: Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« (Matej. 25, 40)

Zgodovinski viri o adventi se najdejo že v štrtom stouletji na Španjolskom, gde je adventni cajt trpo 40 dni. Začno

se je na Martinovo, 11. novembra pa se končo na sveti večer. V etom časi je biu predpisani post, dozapovedane so bile bojne, zdavanja pa veselice. V Rimi je biu advent v šestom stouletji skračeni na štiri kedne, ka se je obvarvalo vse do gnešnjoga dneva.

Letos se je advent začno 30. novembra. V nedelo de že drugi keden toga liturgičnoga obdobja, obdobja čakanja. Gda gučimo o čakanji, se ne moremo ogniti tistij težkouč, štere nas čakajo na toj pouti. Najvekša težkouča je v tom, ka nas je sodobna forma žitka odvadila od čakanja. Ništerni lidge si vsako željo včasi leko spunijo, pa svojoj deci tō spu-

njavajo, ar si materialno vse leko privauščijo.

Ali je nej čakanje kakšnoga prijetnoga dogodka eden najlepšij časov v žitki? Ali je nej detinstvo najlepši tao našega žitka, gda si v svojoj fantaziji predstavlamo naš bodouči žitek v najlepšij farba? S kakšnimi bliščecimi očami gledajo mala deca darila pod božičnim drevjom, pa komaj čakajo, naj je leko odprejo!

Advent je tō čas radostnoga čakanja, čas vüpanja, gda čakamo prihod Sina božjega, našega Odrešitela. Zato posluhnimo pozvanje iz vüst Janeza Krstnika, šteri je Jezuš pripravlo pout v puščavi: »Pripravite Gospodovo pot,

zravnajte njegove steze!« (Marko, 1,3). Dostakrat smo glüpi na te poziv. Pozablamo, ka je on gospodar Zemle, šteroj mi dosta kvara napravimo. Ne vejm, kak mo račun dali o grozovitom treblenji pragozdov v Braziliji, Afriki, Avstraliji, gde lejtno iztrejbijo po 130 000 km² gozodne površine, iztrejbijo gezerolejtno drevje z najbolje barbarskimi metodami, med drugim celou z napalmom, pa so tak vmourili že pet milijonov ftičov, več milijonov plazilcev... Tisti lidge, šteri takšni barbarski kvar našoj Zemli nanašajo, zagvüšno ne pripravljajo Gospodovo pout. Kak naj pripravlamo njegvo pout mi, prousni lidge? Najprve v svojoj düši. Obžalujemo svoje greje ino stvourimo svoj mer, tak zvönejšnjegakak inotranjoga. Vsigdar se najdejo dobri lidge, šteri nam kažejo pout v ednoj ali drugoj situaciji, ali svejče na adventnom venci nam kažejo pravilno pout žitka. Štiri svejče na adventnom venci simbolizirajo cejli naš žitek: mlašeča lejta, mladinska lejta, odraščena lejta ino starost. Te štiri svejče simbolizirajo tüdi štiri lejtne čase. Svejča spomina nas v prvi vrsti na Kristusa, kak na posvejt Zemle, šteri nam prinaša sveskost v naš žitek ino obüdjava vüpanje.

Jubileji narodnostnih medijev prekmurskih Madžarov

PRESELITEV V LENDAVO JE POMENILA NOV MEJNIK V RAZVOJU

Trije narodnostni mediji prekmurskih Madžarov, tednik Népújság, Pomurski madžarski radio (MMR) in Mostovi-Hidak, slavijo letos visoke jubileje. Na začetku leta 1958 je izšla prva samostojna številka Népújsága, 29. novembra 1958 so se začele prve radijske oddaje v madžarskem jeziku v sestavi Radia Murska Sobota, 25. oktobra pred tridesetimi leti pa je bila na sporedu Televizije Slovenija, tedaj Televizije Ljubljana, prva narodnostna in dvojezična oddaja Mostovi - Hidak.

Népújság je svoj jubilej počastil prvi, praznovanje 50-letnice Pomurskega madžarskega radia in 30-letnice oddaje Mostovi-Hidak oziroma madžarskih narodnostnih oddaj pa je bilo minulo soboto v lendavski koncertni in gledališki dvorani.

Pripravili so vrhunski kulturni program, kakršnih je malo v tem delu Slovenije, zbrane sta nagovorila tudi generalni direktor RTV Slovenija Anton Guzej in predsednik vlade Borut Pahor. Premier je poudaril, da so nacionalni mediji pomembni kulturni mostovi, prekmurskim Madžarom pa je zagotovil vso pomoč tako v celotnem kot na mrfokselnem področju.

Preden je postal samostojni tednik, je izhajal Népújság dve leti kot priloga lokalnega Vestnika. Odgovorna urednica Jutka M. Király pravi, da tednik vseskozi opravlja osnovno poslanstvo s tem, da obvešča bralce o aktualnih dogodkih doma in v svetu in hkrati skrbi za ohranjanje in razvoj madžarskega jezika in kulture ter poudarja, da je bil »pred pol stoletja Népújság edini madžarski narodnostni medij v Sloveniji. Enkrat na teden ga je dopolnjevalo deset minut programa v madžarskem jeziku na regionalnem soboškem radiu. Tudi danes Népújság skrbi za obveščnost svojih bralcev, poleg tega pa se ob številnih drugih medijih, ki so na voljo tudi pripadnikom madžarske manjšine, ukvarja še z bolj poglobljeno obravnavo življenja ljudi na narodnostno mešanem območju in širše. Zato smo se odločili za vsebinsko obogatitev časopisa, ki smo mu spremenili tudi

grafično podobo.« Népújság je začel izhajati v večjem formatu, ima šestnajst barvnih strani z novinarskimi besedili in osem črno-belih strani s takoiimenovanimi vsakodnevnimi servisnimi informacijami. Ob jubileju je izšla posebna številka na kar šestdesetih straneh, v kateri so poleg številnih fotokopij člankov predstavljeni tudi dosedanjji uredniki Népújsága. V uredništvu so zaposleni štirje novinarji in trije drugi delavci, pomagajo pa jim štirje stalni in občasni sodelavci. Népújság ima zagate s financiranjem, kajti z naročnino in reklamami lahko plačajo le del stroškov. Za zdaj kaže, da so največje, prav letošnje težave, vsaj začasno mimo.

Začetki radijskih oddaj v madžarskem jeziku segajo sicer v leto 1951, ko so jih pripravljali v Mariboru in leta 1956 prenehali. Zato se za začetek šteje leto 1958, ko so madžarske oddaje pripravljali v Murski Soboti. Po skromnih začetkih, s kratkimi, nekajminutnimi oddajami, so ob 25-letnici imeli tedensko 6 ur madžarskega programa. Pomembna prelomnica se je zgodila s preselitvijo uredništva madžarskih oddaj in studia iz Murske Sobotne v Lendavo, in še zlasti leta 1992, ko je dobil Pomurski madžarski radio samostojno frekvenco brez tehničnih omejitev širitve programa. Zdaj ima MMR vsak dan 18 ur in 15 minut programa, kar naj bi bila zgornja meja po obsegu, zato bodo nadaljnja prizadevanja usmerjena k dvigu kakovosti in pestrosti oddaj. Koliko bodo dovoljevale finančne možnosti, toliko bodo vključevali nove delavce, ki jih je v Prekmurju premalo, zato delajo v Lendavi tudi sodelavci iz sosednje Madžarske. Zlasti bi želeli pripravljati več oddaj s poglobljeno vsebino in se lotevati zahtevnejših novinarskih zvrsti. V televizijskem studiu pripravljajo vsak mesec osem oddaj različnega tipa. Nekatere oddaje so tedenske, druge mesečno dvakrat, nekatere tedensko dvakrat. Začetki so bili skromni: prva oddaja Mostovi - Hidak je bila dolga dvajset minut, na sporedu TV Ljubljana, zdaj TV Slovenija, pa enkrat mesečno. Narodnostne

in dosledno dvojezične oddaje so doživele pomemben razvoj enako kot radijske tedaj, ko se je uredništvo preselilo iz Murske Sobotne v Lendavo. »S tem ko se je studio preselil v Lendavo - v upravno in kulturno središče prekmurskih Madžarov - je bil storjen najpomembnejši korak, kajti šele, ko živiš v neki sredini, v Lendavi z okoliskimi dvojezičnimi naselji, šele takrat so lahko oddaje podoba tistega, kar se tu dogaja,« pravi Helena Zver, ki kot direktorica vodi lendavski RTV center, v katerem je zdaj stalno zaposlenih 32 sodelavcev, od tega približno polovica novinarjev, ob njih pa še približno 15 bolj ali manj stalnih honorarnih sodelavcev. Urednik Pomurskega madžarskega radia je József Végi, urednica televizijskega programa pa Mirjana Lovrič.

Pri oblikovanju narodnostnega programa si prizadevajo, poudarja Helena Zver, da vsaka gledalka in gledalec najdeta nekaj po svojem okusu, se pravi, »da imamo otroške in mladinske oddaje, oddaje za izobražence in oddaje za najširši krog gledalcev. Torej oddaje, ki so od magazinskega tipa do dokumentarcev in oddaj, v katerih v pol ure obravnavamo eno temo, včasih tudi dve. Imamo tudi oddaje čezmejne vsebine, ki jih pripravljamo skupaj s studiema v Sombotelu in Zalaegerszegu.« Lendavski TV studio sodeluje tudi z budimpeštansko TV Duna in Madžarsko televizijo. »Pomembno je, da smo že prerasli osnovno raven, pomeni, da pripravljamo zahtevnejše dokumentarne in igrano-dokumentarne filme. Dosedanji poskusi so bili zelo dobri in uspešni, morali pa smo se posluževati tudi zunanjih sodelavcev, ker nimamo vseh profilov, ki so potrebni pri takih projektih,« pravi Helena Zver. Kar se tiče načrtov, direktorica tudi ob jubilejih pravi, da je o njih težko govoriti, ker so odvisni od finančnih, kadrovskih in tehničnih možnosti. Tehnične možnosti so v RTV studiu optimalne, ob upoštevanju, da razvoj ne miruje in zahteva posodabljanje oziroma novosti. »Glede financ

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU
IN PO SVETU

INFORMACIJA

o javnih razpisih Ura- da Vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu v letu 2009

Na podlagi Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43-1836/06) in Uredbe o izvajanju finančnih podpor za ohranjanje in razvijanje slovenske identitete zunaj Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 139/2006), je Urad Vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu dne 14.11.2008 objavil Javni razpis za razpisno področje A: finančna podpora avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu v letu 2009 in Javni razpis za razpisno področje B: finančna podpora Slovcem po svetu v letu 2009.

Cilj obeh javnih razpisov je spodbujanje dejavnosti, ki med slovenskimi rojaki, ki živijo v tujini, omogočajo:

- utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne ter kulturne identitete
- medsebojno povezovanje
- ohranjanje vezi z Republiko Slovenijo
- vzdrževanje struktur in dejavnosti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in Slovcem v izseljenstvu.

Na javna razpisa se lahko prijavijo tako pravne kot fizične osebe iz tujine, kakor tudi organizacije civilne družbe, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Dokumentacija navedenih javnih razpisov je na razpolago na spletni strani Ura da Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu <http://www.uszs.gov.si/> in spletnem portalu <http://www.slovenci.si/>. Dokumentacijo pa zainteresirani lahko dvignejo tudi v tajništvu Ura da vsak dan med 9. in 14. uro in tudi na vseh diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v času uradnih ur.

Skraini rok za oddajo vlog je **19.12.2008**.

Vsa dodatna pojasnila in informacije je mogoče dobiti na Ura du Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu vsak dan med 9. in 14. uro, tel: 01 430 28 10, faks: 01 437 55 11 ter po elektronski pošti na elektronskem naslovu urad.slovenci@gov.si.

smo odvisni od RTV naročnice in sofinanciranja vlade, ki dogovorjenega deleža, torej polovice, ne prispeva,« ocenjuje Helena Zver. Tudi s kadri so težave, kajti madžarska narodnostna skupnost je številčno majhna, zato tudi primanjkuje izobražencev, ki so potrebni v kulturi, šolstvu in informiranju. Kljub vsem zadregam velja oceniti, ki ne izhaja iz vljudnosti ob jubilejih, da imajo prekmurski Madžari kakovostne tiskane in elektronske medije, primerljive z drugimi manjšinami v sosednjih državah in v Evropi. Celo več:

analiza bi pokazala, da mediji prekmurskih Madžarov v marsičem presegajo medije, ki jih imajo na voljo Slovenci v sosednjih državah. Pomen medijev, zlasti dvojezične oddaje Mostovi-Hidak, je tudi v informiranju o narodnosti: »Žal je tako, da se večinski mediji ukvarjajo z narodnostno skupnostjo samo takrat - naj mi oprostijo tiste redke izjeme - ko se zgodi škandal ali kaj nenavadnega, sicer pa o običajnih temah ne poročajo,« je zgovorna ocena direktorice Helene Zver.

Ernest Ružič

In vendar se vrti ...

Mej med Slovenijo, Madžarsko, Avstrijo in Italijo, tistih fizičnih mej, ki so se do leta 2004 manifestirale z mejnimi kontrolami in številnimi drugimi formalnostmi, že nekaj časa ni več. A ostale so, tako žal kažejo mnogi primeri, one nevidne meje v glavah oz. zavesti ljudi in Slovenci, ki živijo v sosednjih državah kot slovenska manjšina, so za svoje rojake v matični domovini še vse prepegosto oni drugi, zamejski Slovenci. Zdi se, kakor da bi se kolo zgodovine, ki oblikuje tudi etnične zavesti, tod ne vrtelo. A slovenski slavisti, združeni v Slavističnem društvu Slovenije, dokazujejo, da se vendarle premika. Svoje slavistične kongrese so namreč v zadnjih letih organizirali prav med Slovenci v sosednjih državah, leta 2006 v Zagrebu, lani v Trstu in letos v Celovcu. Odločitev za kongresovanje v teh krajih

zanimala sem ter tja. A se je v soboto, 8. novembra, delegacija Slavističnega društva Slovenije (predsednica dr. Irena Novak Popov, tajnik Matjaž Zaplotnik in vodja tržaškega kongresa Boris Pangerc) v spremstvu predstavnikov Slavističnega društva Prekmurja in Prlekije (Vera Granfol, Franci Just, Miran Korošec) prepričala, da sta zadržanost in skepsa posameznikov ne utemeljeni ter plod njihovih zastarelih, neposodobljenih predstav o Slovenskem Porabju. Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnók in urednica časopisa Porabje Marjana Sukič, ki sta imenovane sprejela, sta namreč razblinila zadnje dvome in konkretno pokazala, da Monošter z okolico premore dovolj zmogljivosti za sprejem in namestitev približno 200 udeležencev, kolikor jih pričakujemo na kongresu.

V monoštrski gledališki dvorani, ki bo glavno prizorišče kongresa

je bila po eni strani rezultat širše zavesti, ki Slovence v sosednjih državah razume kot integralni ter tvorni del slovenstva, po drugi strani pa je bila tudi programskega značaja: s kongresnim »gostovanjem« med njimi opozoriti na njihov položaj in njihove potenciale. In da bi bil krog resnično sklenjen, bo *Slovenski slavistični kongres 2009 v Monoštru*.

Ko je bila ta odločitev uradno razglašena, je tu in tam kakšna slavistična glava nejeverno

Kongres bo potekal 1., 2. in 3. oktobra 2009 pod naslovom *Slovenski mikrokozmosi*. Program kongresnih tem je pester in obeta marsikatero novo strokovno spoznanje. V literarnovednem delu kongresa bodo referenti obravnavali vprašanje udeležnosti pokrajinskih književnosti v konstruiranju slovenske nacionalne literarne zgodbe ter narečno slovstveno ustvarjalnost, v jezikoslovnem delu pa dinamiko odnosov med narečjem, knjižnim jezikom in

Jesenski seminar za učitelje v Monoštru

Zdaj že tradicionalni dvo-dnevni jesenski izobraževalni seminar za vzgojiteljice in učitelje v narodnostnih vrtcih

to porabske šole ne dobivajo nobenih dodatnih sredstev) se bo tako vodstvom šol kot učiteljem v kratkem moralo

Izpopolnjevanja se je udeležilo 18 učiteljev in vzgojiteljic. Izvedla ga je Mihaela Knez, profesorica Centra za slovenščino kot drugi ali tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani

in šolah v Porabju je potekal 14. in 15. novembra. Tudi letos smo k sodelovanju vabili učitelje iz avstrijske Štajerske, vendar se našemu vabilu, razen učiteljice, ki se je opravičila, niso odzvali. Seminarja se je udeležilo lepo število porabskih pedagogov, prvi dan 16 in drugi dan 18 – to so skoraj vsi, ki so neposredno ali posredno – ob dejavnostih – povezani s slovenščino. In kot vsako leto smo tudi tokrat ugotavljali, da lepemu številu sodelujočih taka izobraževanja pomenijo bolj obveznost kot potrebo. A ob vedno manjšem številu učencev na narodnostnih šolah in dejstvu, da le-te obstajajo samo zaradi poučevanja narodnostne slovenščine (in nikakor nemščine, saj za le-

v njihovem odnosu do vsega kaj premakniti; morali bodo namreč v večji meri doumeti, da kvalitetno poučevanje slovenskega jezika z dobrimi rezultati ni le ohranjanje jezika slovenske manjšine, ampak tudi zagotavljanje njihove lastne eksistence.

Organizator seminarja je bil Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota (koordinatorka sem bila avtorica tega zapisa) izvajalka pa Mihaela Knez, profesorica s Centra za slovenščino kot drugi ali tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Za prvi dan smo se dogovorili za temo Načrtovanje pouka slovenščine kot drugega jezika v vrtcih in nižjih razredih OŠ. V okviru omenjene teme se je osredotočila na nekatera

teoretična izhodišča v zvezi z načrtovanjem, izbor tematike, sporazumevalne vzorce in izbor slovničnih vzorcev za začetnike. Sodelujoči so v delavnici razmišljali o pripravi osebnega načrta. Zadnji dve uri prvega dne sta bili namenjeni merjenju jezikovnega znanja, primerom dobrih nalog in ocenjevanju. Drugi dan smo vseh osem ur namenili t. i. lektorskim vajam, med drugim rabi zaimkov, predlogov, glagolski vezljivosti (o prvem slovenskem vezljivostnem slovarju v eni od prihodnjih števil Porabja).

Tokratni 16-urni seminar so vsi udeleženci ocenili izredno pozitivno, saj vedno znova ugotavljamo, da so take in podobne izobraževalne oblike zelo potrebne.

Stroške izvedbe seminarja je pokrilo slovensko šolsko ministrstvo, za sponzorstvo (kritje stroškov prehrane, prenočevanja in drugo) pa se najlepše zahvaljujemo slovenskima manjšinskima organizacijama, Državni slovenski samoupravi in Zvezi Slovencev.

Ker je seminar postal tradicionalen, strokovno zelo odmeven in potreben, se ga bomo potrudili akreditirati po vzoru poletnega seminarja v Sloveniji in s tem omogočiti, da ga bo uradno verificiralo tudi madžarsko šolsko ministrstvo.

Valerija Perger

jezikom okolja. Poseben del kongresa bo namenjen Porabju: zastopniki različnih strok bodo na novo premislili njegove zgodovinske, etnografske, etnološke, jezikovne in literarne posebnosti, ob njih pa tudi njegove perspektive. V zvezi s tem bo tudi okrogla miza o kulturni in jezikovni identiteti Slovencev, ki živijo zunaj Republike Slovenije. Njen temeljni namen je, da

bi v novih družbeno-političnih okoliščinah evropskega povezovanja uzrli predvsem priložnosti za jezikovno-kulturni razvoj narodnostnih manjšin.

Za Slovence, živeče v porabskih vaseh, v »Varaši« (Monoštru), v Sombotelu in v Budimpešti, je lahko takšna priložnost tudi monoštrski slavistični kongres. Stalna praksa slavističnih kongresov

je namreč tudi ta, da se udeleženci seznanijo s kulturnim in sploh življenjskim utripom okolja, v katerem kongresujejo. Tako bo med kongresom kar nekaj priložnosti, da domačini slovenskim slavistom predstavijo svojo ustvarjalnost in preko njih matičnemu slovenskemu prostoru sporočijo, da se svet vrti tudi v slovenskem »zamejstvu«.

Franci Just

OD SLOVENIJE...

Predsednik Türk ni potrdil nekaterih veleposlanikov

Predsednik republike Danilo Türk je po večmesečnih zapletih sporočil, da je na predlog vlade imenoval pet novih veleposlanikov, medtem ko sedem predlaganih ni podprl. Med drugim ni potrdil dosedanjega zunanjega ministra Dimitrija Rupla za veleposlanika na Dunaju in nekdanjega šefa Sove Matjaža Šinkovca za veleposlanika v Washingtonu. Odvetniška pisarna Čeferin, ki zastopa nekatere kandidate, ki niso uspeli na razpisu za veleposlanike, je izdelala pravno mnenje, v katerem ugotavlja, da njihove stranke v celoti izpolnjujejo zakonske zahteve in se tako lahko prijavijo na ponovljene razpise.

Türk je kot ustrezne ocenil pet kandidatov, in sicer Bogdana Benka za København, Jožefa Hlepa za Prištino, Toneta Kajzerja za Helsinke, Leona Marca za Haag ter Anito Pipan za Bruselj.

Cene vinjet ostajajo nespremenjene

Cene vinjet ne bomo spremenili, je na novinarski konferenci v Ljubljani povedal novi minister za promet Patrick Vlačič. Cena za letno vinjeto za osebna vozila, ki je že v prodaji, je ostala 55 evrov, za polletno pa 35 evrov. Vlačič je dodal, da bo v prihodnje ključna nastavitve sistema, ki bo omogočal vzdržnost avtocestnega programa. Obstoječi sistem namreč ni vzdržan. Glede na obstoječi sistem in na projekcijo pobrane cestnine v letu 2009 bo okoli 55 milijonov evrov primanjkljaja za obstoječe obveznosti Družbe za avtoceste v RS (Dars) pri osnovnem avtocestnem programu. Po njegovih besedah v trenutnem sistemu v prihodnje ne bodo uspeli pobrati niti toliko denarja od cestninjenja, da bi pokrivali obveznosti, ki so nastale do tega trenutka pri gradnji avtocest v Sloveniji. Vinjetni sistem je prejšnja vlada pripravila kot predhodni sistem, za leto 2010 je za osebni promet predvideno cestninjenje v prostem prometnem toku. Ali je 1. januar 2010 realni datum za uvedbo elektronskega cestninjenja, minister ni želel ugotoviti.

Občni zbor društva penzionistov

Račun našoga leta

23. novembra smo slovenski penzionisti imeli občni zbor v konferenčni dvorani Slovenskega kulturnega in informativnega centra v Monoštri. Tau je že od ustanovitve društva tak, ka se srečamo na konci leta.

piknik, tau je že to tradicija, ka ga mammo na Dolenjom Seniki. Tau je zatok dobro, ka če je lagvo vrejmen, te leko demo v velko kulturno dvorano. Letos smo to šli na grob naše dugoletne predsednice Irene Barber,

čajov pa iz članarine (tagdij). Od veški samouprav od leta do leta menje podpore (támo-gatás) dobimo. Ge bi rada zdaj to prosila, naj se drugo leto ne spozabijo z nas. Kakoli malo dajo, mi smo z malim to zadovolni.

Predsednica je o tom to razmišlala, ka če drugo leto trno nede pejnez, bi edno prireditve, edno srečanje menje meli, mogauče fašenek bi nej držali. Več članov se je zglasilo (Klari Mešič pa Iluš Bartakovič) pa so pravli, ka se o tom ešče trbej zmeniti, pogučati v vodstvi,

magala pri pejnezaj.

V drugom tali občnoga zbora smo poslušali predavanje doktorice Klare Szecsei od staranja, o betegaj v naši lejtaj pa o tom, kak trbej živeti, ka bi čim duže leko zdravi ostali. Njeno predavanje je bilau enkratno, poslušali bi go cejli den. Baug ji plati. Vmejs so ništrni že leko šli pa si dali zmejriti krvni pritisk (vérnyomás), sladkor (cuker). Hvala sestram pa aktivistom, dve Margiti, Mariki, Zolini pa Ferini. Leko, ka mo drugo leto meli že svoje aparate, je povedala naša predsed-

Predsednica društva Micka Svetec

Na začetki občnoga zbora je predsednica društva Micka Svetec tapovedala, ka vse smo delali tau leto, kakšne programe smo meli, kak smo gazdüvali. Je že tradicija, ka vsakšo leto držimo fašenek, ka si malo dobre vole spravimo, se leko vküper veselimo. Vej pa v naši mladij lejtaj smo nej dosta dobroga meli, zakoj bi se v gesenski dnevaj našoga žitka nej veselili eden drugomi. Žalostno pa je, ka se mlajši penzionisti neščejo

smo ji položili püšeu, zmolili in spejvali edno lejpo pesem. Predsednica Marija Svetec je ejkstra vözdignila, da nam pri našom deli dosta pomagata sodelavke Slovenske zveze Klara Fodor pa Gyöngyi Bajzek. S telšimi lidami ena sama predsednica ne zmoro, vej pa 130 lidam že redno trbej vcujpraviti, vörzdeliti stvari pa za njimi pospraviti. Če kama démo, trbej avtobuse prištölati, vse zorganizirati, tau je nej

V restavraciji Lipa so nas čakali bogato prstrejti stoli

v kakšne maškare zravnati na te den, zato ka naše stare šege, običaje ne smejo tanjati. Vleti smo se odpelali na izlet v Sombotel v Škanzen, kama so nas pozvali tam živēci Slovenci. Zvün slaboga vrejmena smo se trno fanj meli. Bog njim plačaj. Septembra smo meli

mala odgovornost. Za cejloletno pomauč se njima lepau zahvalimo. Gda je biu guč o finančaj, je predsednica tapravla, ka je v gnešnjom cajti vse drago, zatok moramo premisliti, kama dejemo pejneze, ka dobimo od Slovenske zveze, z razni nate-

Sto je sto, si je leko dau zmejriti pritisk pa cuker

dapa oni bi nej radi, če bi se ta navada tapistila, fašenska prireditve prej aj ostane.

Gyöngyi Bajzek je tapovedala, ka je društvo letos gazdüvalo z 1.945.000 forinti (z lanjskoga leta je ostalo 390.000 forintov, od Slovenske zveze smo dobili 600.000 forintov, od Urada za Slovence v Ljubljani 517.000 forintov, od Javnoga sklada v Budimpešti 170.000 forintov, članarina (tagdij) je bila 268.000 forintov). Pocerali smo na programe 731.000 forintov. Do konca leta pa moramo küpiti ešče zdravstvene aparate (vérnyomásmérő, vércukormérő). Predsednik Slovenske zveze Jože Hirnök je to lepau pozdravo občni zbor penzionistov in nam želo, naj bi ešče tadale bili tak aktivni, zdravi pa veseli. Zavalo se nam je, ka Zveza na nas vsigdar leko računa, ka radi pridemo na Zvezine programe, prireditve v Monoštri pa po vasaj to. Obečo nam je, ka de nam Zveza drugo leto to po-

nica, pa nam te nede trbelo na pausedbo prositi.

Našo srečanje se je potejm nadaljevalo v restavraciji Lipa, gde so nas čakali bogato obloženi stoli pa fudaš Lajči, steri nam je vlejko pod pete tak, ka smo si ranč zdeniti nej meli časa.

Prišli so naši gostje iz soboškoga društva penzionistov to, gospe Estera, Irena pa gospaud Jože. Njim smo bili trno veseli. Za 19. december so nas pozvali na otvoritev razstave, štera de pripravljena v Slovenskom daumi ob 3. obletnici smrti Jožeta Vilda, steri je biu pobudnik (kezdeményező), ka se je v Porabji to ustvaurilo društvo slovenski penzionistov.

Vodstvi našoga društva se zahvalimo za lejpi božični dar. Vsejm članom društva in vsejm našim prijatelom želejmo blajzene svetke, srčno, veselo in mirno nauvo leto.

Vera Gašpar

GDA DE PA MIKLAVŽ ODO?

Tou pitanje deca trno radi postavljajo, zato ka znajo, ka dare dobijo. Liki vsi dobro znamo, ka poleg toga veselja eške dosta straja tó gé. Kcoj k Miklavži paše Parklen, Vrag, Krampus ali kak štete..., v glavnom tou je tisti 'čaren'. Miklavž je pa tisti lejpi, bejli, šteri ma velko aubo, pa dugi, na vriyki zamotani bot.

Miklavž je prvi, ka začne z obdarüvanjom v svetašnjom mejseci decembri, pa v adventi. Fejst je prilübleni v cejлом krščanskom svejti. Svoj den (god) ma 6. decembra, Miklavžov obhod pa obdarovanja pa se dogajajo na predvečer goda, tou je 5. decembra. Kak sam že pravla, Miklavž je tisti 'bejli', ka ma škofovsko aubo pa bot, bejlo keco, bejle rokavice, dugi svetli kaput pa velki koš da-

Miklavž tala dare

rov za vrlo deco. Za vrlo deco je meu inda krejde djaboka, oreje, süje slive, grüjške... Za vsakšo dejte je Miklavž dobro znau, če je bilou vrlo ali lagoje, ka tou vse piše v velkoj Zlatoj knjigi, štero skouz s sebov nosi. V njej so napisana vsa dobra dela, pa vse peskvije, štera so deca naštimali.

Gnesden so Miklavžova darila dosta ovakša. Dosta bole razkošna pa bogata. Od slačeca, do špilik, knjig, celou mogoče kakši falat toploga zimskoga gvanta. Meni je kak deteti navadno prineso kakšno nouvo aubo, šal ali pa rokavice. Tüdi vsakše spaudnje majce pa lač sam bila vesela. Za lagvo deco pa ma samo šibe, ka do jih stariške ležej kaznüvali, gda ne do dobri. Na vsakšo šibo je takši fajni rdeči pantlik gor

zvezani. Vrli dobijo darila, lagoji so pa kregjani. Poleg tej Miklavžovi obhodov sam se ges navčila Oča naš moliti, ka je Miklavž trno rad biu, če so deca znali lepou boga moliti.

Zakoj pa te tisti straj, ka sam ga prvlle naprej prinesla, če pa deca darila dobijo. Miklavž ne odi sam po vesi, liki ma svoje spremstvo (kiséret). Tou je od kraja do kraja različno. Včasi ma s sebov tüdi kakšne angelce, nikak pa ne smej faliti vrag ali celou dva, ka malo zosaga tisto deco, šteri so lagoji bili. Pri nas tomi vragej pravimo krampus ali pa parklen. Oblečeni je v čarno, ma dugi rdeči gezik, velke rogle (oré), dugi vrageči rep, pa vile pa lance. Tou je eške najhüjše. Točno smo znali gda 'odijo' gde blüzi nas, ka je cinkalo tak, kak da bi venej stou vragov odilo, nej samo eden. Parkljni so oblečeni v fašanjске demonske podobe.

Tou obdarüvanje pa je nej vseposedi gnako. V ništjernij krajaj deca 5. decembra Miklavž nalečejo črejvle ali copate (papucs), štere so fajni spucali, pa njim Miklavž ta notri darilo dene. Tou je pa posledica ene legende, štera pravi, ka je biu Miklavž velki čudodelnik pa zavetnik. Tri hčeri

enoga fejst srmaškoga človeka je rejšo sramote, tak ka je vsakšoj od njij za doto dau kepo zlata, štere njim je vnoči potisno skouz okno. Tak se je zgoudilo, ka se je ena kepa v copato skobacala in od tejc izhaja, ka Miklavž darila dejvle tüdi v črejvle.

Pravo ime sv. Miklavža je sv. Nikolaj in je biu škof iz Mire v Mali Aziji, šteri je živo v 4. stoletji. Nikolaj je zavetnik decé, snej pa nejoženjenih žensk, popotnikov, romarov, potovanj, mornarov pa krmarov, pri nas tüdi brodarov (révész). Popularen je že od 11. stoletja dale.

Kak za vsakšo drügo stvar je v Prekmurji obstajalo tüdi neka vraževernih šeg in navad, povejzanih z miklošovim. Pravli so, ka je tistomi, šteri je na miklošovo

»Vse, dragi moji, vse za narodov blagor!«

Smo slišali v gledališki predstavi drame Ivana Cankarja *Za narodov blagor*, ki si jo je skupina iz Porabja ogledala v torek, 25. novembra, v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru. Grenko satiro, ki se ukvarja z analizo družbe ter z anatomijo sistema, smo si lahko ogledali po zaslugi Zavoda za šolstvo RS. Pot v Maribor in ogled predstave je organizirala Valerija Perger, višja svetovalka za porabsko šolstvo.

Cankar se v temeljnem delu slovenske dramatike *Za narodov blagor* ukvarja z družbenokritično problematiko. Politične razprtije med levimi in desnimi, razdori v strankah in tekmovalnost za naklonjenost bogatih mecenov niso bili aktualni samo v Cankarjevem času. Politične mahinacije, ljubezenske afere,

Skupina Porabcev v mariborskem gledališču

novinarski upori, demonstracije proti političnim veljakom so še v današnjem času značilni. Politični vrh se v imenu narodovega blagra še vedno bori le za svoje lastne interese ali, kot pravi eden od likov drame: »Vse, dragi moji, vse za narodov blagor! Kdor dandanes javno laže, - laže za narodov blagor!« To vsekakor velja tudi za današnje sisteme. Cankarjeva drama je torej taka, kot da bi obravnavala današnje razmere v družbi.

Čeprav je bila uprizoritev malce težko razumljiva za porabske gledalce, smo videli zanimivo in inovativno predstavo v izvedbi izvrstnih igralcev. Skratka, v Mariboru smo preživeli prijeten kulturni večer.

Nikoletta Vajda
Fotografija: M. Kozar

delo, veter strejo spotro. Posebno nevarno pa je bilou, če so ženske prele tó.

Miklošovo je v Prekmurji preci velki svejtek. Že zatou, ka je v Murski Soboti cerkev sv. Nikolaja in mamó 6. decembra v varaši velko senje. Prvo kak prvo, je tou prvi vekši svetek v adventi, šteroga se veselimo vsi, stariške pa naša deca. Ges sam se odločila, ka moje dejte spozna tradicionalni Miklavžov obhod, pa ka ne mo copatekov naleküvali. Zatou je že lani Miklaž k njemi prišo, pa njemi je darilo prineso. Dosta ljudi je proti tomi, ka se deca bojijo, pa je tou za njij šok, pa ne vem

ka. Znate, ka vam povem, kak daleč v našoj vesi lüdski spomin sega, je biu tej obhod skouz prisoten, pa eške ničče nej od straja mrour. Če pa tou lejpo šego tak ta pistimo, pa ranč naša deca več nedo znali, ka je pravi pomen Miklavža. Malo straja nikdar ne škoudi... Zatou cenim tiste lidi v vsakšoj maloj vesi, šteri se eške vsakšo leto organizirajo, pa se oblečejo, čiglij idejo pa samo par dicé obiščejo.

(Vir: *Nebeški zavetniki*, DZS, Ljubljana, 1996.; *Niko Kuret, Praznično leto Slovencev*, Ljubljana, 1998.)

Jasmina Papić

... DO MADŽARSKE

Parlament sprejel glavne postavke proračuna za leto 2009

25. novembra je madžarski parlament sprejel glavne postavke proračunskega zakona za leto 2009. Za socialiste (MSZP) kot edino provladno stranko madžarske manjšinske vlade to pomeni, da verjetno ne bo predčasnih volitev na Madžarskem. Pri glasovanju pa so potrebovali pomoč opozicijskih strank, liberalne stranke Svobodnih demokratov (SZDSZ) in sredinsko-desničarske stranke Demokratskega foruma (MDF). Gábor Fodor, predsednik liberalne stranke, je izjavil, da je njihova podpora namenjena državi in ne vladi. Dodal je, da so trije strateški cilji stranke (znižanje proračunskega primanjkljaja, zakonska omejitev zvišanja odhodkov, ustanovitev sklada za stabilizacijo oz. davčno reformo) izpolnjeni, zato ni bilo zadržka pri glasovanju. Madžarski demokrati forum pa je uspel pri prekinitvi t. i. davka na smrt. Se pravi dedičem po dedovanju do višine 20 milijonov forintov ne bo potrebno plačati davka. S sprejetjem glavnih postavk proračuna za leto 2009 je premier Ferenc Gyurcsány oproščen obljube, češ, če Madžarska ne bo imela sprejetega proračuna za leto 2009, bo odstopil. Končno glasovanje o proračunu bo v parlamentu 15. decembra.

Javni sektor demonstrira

Vsi sindikati delavcev v javnem sektorju so se udeležili prejšnjo soboto demonstracij pred madžarskim parlamentom ter s tem izrazili nezadovoljstvo v zvezi s sprejetimi postavkami proračuna za naslednje leto. Najbolj ogorčeni so zaradi tega, da leta 2009 ne bodo dobili trinajste plače, protestirali pa so tudi proti odpuščanju delavcev v javnem sektorju. Po njihovem mnenju vlada ni izpolnila pogodbe, ki jo je z njimi sklenila leta 2007, kajti ni ji uspelo ohraniti realne vrednosti plač v javnem sektorju. Zahtevali so tudi, da se postavke plač v javnem sektorju zvišajo najmanj za štiri odstotke.

Držence, novine, vrastva

V Lendavi so v fabriki redili držence skoro stau lejt. Gda je fabrika leta 2001 na nikoj prišla, so začnili ništerni brodit, ka bi odprli muzej o tej meštiji. Zatau, ka so nej zavole paperov pa drugoga gradiva meli o prvi petdeseti lejtaj fabrike, so se avgustuša 2007 odlaučili, ka v ednoj zidini na Glavnoj ulici oprejo muzej, šteri zvün drženc nutpokaže eške fiškališki kancelaj, patejko pa veštauk za štampanje tō. Tau so vsi bili tali meščanskoga, varašanskoga žitka v Lendavi. Gnes je muzej v ednoj novobaročnoj izi, za štero vnaugi pravijo, ka je najlepša

Omari iz prve patejke v Prekmurji

zidina v cejlom Pomurji. V nej je več desetletij funkcionerala bauta, sledik pa je bila prazna, ka so se vse veuke baute oprle zvüna varaša.

V prvom tali razstave so nutpokazani varašanci Lendave, včasi na začetki fiškališki kancelaj. Po drugoj bojni je omare pa drugo opremo (berendezés) država k sebi vzela, na začetki devetdeseti lejt pa je mogla vse povrnauti tistim držinam, štere so je pred komunizmom mele. Erba je bila od več lüdi, šteri so se odlaučili, ka dajo raj vse muzeji, šteri go po dosta lejtaj pá pokaže vsikšomi, ki je najgir na indašnje dele.

V istoj sobi leko vidimo opremo prve patejke v Prekmurji, štero je več lüdi vküper oprlo v Lendavi leta 1835. Pred prvov bojnov je patejko prejkvzeu Nándor Fuss, šteri je dosta delo za tau, ka aj bi Lendava s kem lepša bila, pa ka aj bi meščanstvo (polgárság) s kem bole krepko gratalo. Oprvin je patejka bila na Glavnoj ulici, po drugoj bojni pa je inak prišla. Omare, šteri o gnes na razstavi, so ranč v

tom cajti pripelali v muzej, gde so je obnavili, leko pa vidimo originalne mašine pa glažonje za vrastvo tō.

V drugom tali muzeja so na stejnaj kopije stari novin, plakatov pa drugi paperov. Te so

postavljeni na spomin štampanja v Lendavi, gde je prva tiskarna (nyomda) funkcionerala že leta 1889. Bila je trnok poznana na Vogrskom, kisnej pa v Jugoslaviji tō. Nej so pa v tisti cajtaj oprvin štampali v varaši, liki so zemliški gospaudge Bánffyini za časa reformacije, v 16. stoletji, pozvali tiskarsko držino Hoffhalter v Lendavo. V tom cajti so v varaši vödali tri knige protestantskoga predgara Györgya Kultsára. Muzej má dosta drugi stari papérov, za štere so nej gvüšni, če so iz Lendave, depa tak brodijo zavolo forme liter.

V novejši cajtaj, leta 1867, je Lendava gratala okrajno središče (járás központ). Zavolo toga so vsigder več paperov nücali,

začnili so na veuko štampati. Gábor Kardos je opro tiskarno, štera je delala do konca druge bojne. Že sploj na začetki je tiskarnar začno štampati varašanske novine, tednik v vogrskom geziki, šteroga je lüstvo leko štel do konca prve svetovne bojne. 1898. leta je tiskarno prejkvzeu Ernő Balkányi, šteri je opro bauto za papér, knjižnico pa menjšo tiskarno v Murski Soboti. Vö je davu knige v prekmurskom slovenskom geziki pa vörske knige tō. Štampe je plakate pa papére za kancelaje. Gda so Prekmurje prejkvzeli Jugoslovani, je mogo enjati z vogrskimi novinami, od tistoga mau je na priliko štampe Murskosoboški glasnik ali Ljudsko pravico. Tau so bile novine komunistarske partije, v Lendavi so je vödavali med 1934-35, v tom cajti je pri novinaj predjen biu pisateu Miško Kranjec. Tistoga ipa je bila komunistarska partija ilegalna, depa v Lendavi je biu okrajni poglavar (járás elöljáró) takši, šteri je z Rusoškoga domau prišo, pa pomago vödavati novine. Gda so v Beogradi na tau gorprišli, je mogo dojpovödati, novine so

Držence so v Monarhiji oprvin v Lendavi redili

pa indrik vödavali.

Tiskarnar Balkányi je biu židavške vöre, tau je bila tragedija njegve držine tō. Un je mrau že pred začetkom druge bojne,

njegvoga sina pa so bujli nacisti prauti konci bojne. Tiskarno je pelala dale njegva evangeličanska žena do leta 1947, gda so komunistarge vkrajvzeli tiskarno pa baute. Moderne

Zakonski par v meščanskem gvanti

mašine so odpelali v Ljubljano, gnes je leko vsikši pogledne v Slovenskom tehničnom muzeji v Bistri.

V tretjom tali razstave leko zvejmo o fabriki za držence. Leta 1904 so v Lendavi postavili prvo takšo fabriko v cejlj avstro-ogrskej monarhiji. Prva so že tō redili držence, depa zvekšoga so je delali majstri v svoji delavnici. Kúpili so vse, ka je k drženci cüj valon bilau, pa so je sami vküperpostavili. V lendavskoj fabriki „Hungária“ so vsikši tau posaba sami naredili, pa tak vküpsklali držence. Fabrika je brz erična gratala, reklame so meli v peštanski novinaj tō. Kisnej, v jugoslovanski cajtaj so v Lendavi oprli eške edno menjšo fabriko za držence („Jadran“), štera pa je v žmetni gospodarski časaj na nikoj prišla pa go je stara veuka fabrika dojkúpila. Ta je mela baute po cejlj Jugoslaviji, v

Zagrebi pa so edno menjšo fabriko tō oprli. Med drugov bojnov so vsigder menje dela meli, gda je fronta prišla, so pa vse vöspraznili. Ka je ostalo, so komunistarge po bojni vkrajvzeli.

V petdeseti lejtaj so z desetimi delavci delo znauvič začnili v zidini, gde je gnes muzej. Leta 1956 so zozidali nauvo fabriko zvün varaša, štera je dobila ime »INDIP« (Industrija dežnikov in pletenin). Secesijska zidina stare fabrike eške zdaj stogi. Leta 2001 je fabrika na nikoj prišla, ka so s Kine pa Japanskoga bole fale držence vozili.

Na razstavi ne vidimo originalni stari mašinov, ka so te zvekšoga preminauti kak stari dokumenti tō. V muzeji so nutpokazani mašini iz časa po drugi svetovni bojni, stare držence pa je zatok žmetno najti, ka so te eške nej na nji pisali, od kec so.

Če je štoj najgir na čas, gda je po varašaj meščansko lüstvo najbolje krepko bilau, pa ške videti, s kem so se spravljali pa kak so delali, aj se napauti v Lendavo v Muzej dežnikarstva, tiskarstva in meščanstva.

-dm-

OTROŠKI

NAŠA ZLATA RIBICA

Svejt je čüdno vküper napravljeni. Lidge ne võrvlejo najbolje, ka bi se godili čüdeži. Depa po drugoj strani bi trno radi bili, ka bi se godili. Te je pa spoj nej čüdno, ka v zlate ribice ne võrvlejo, bi je pa radi meli bar v bližnjom potoki. Pa ništerni ranč ne vejo, ka una rejsan tam živé.

KAKŠE SENJE!?

Znankar nega človeka, ka bi nej gdakoli v žitki senjo. Edni senjajo v sne, edni pa pri oprejtí očaj tó. Na, gvüšno pa je, ka vsikši senja. Edni senje radi majo. Ja, ka lejepe senje senjajo. Depa lagve senje niške nema rad. Pa kak je pri lidaj, je pri ribaj ranč tak.

Edne ribe so bole snene vodné, druge vnoči, edne pa so snene den pa nouč. Na, naša zlata ribica je snena, gda čas za tou ma. Vej pa pri njoj nega nouči pa dneva. Una mora biti zlata ribica, gda njoj pa drugim tou trbej. Vej je pa čalejrska zlata ribica, ka nej? Depa dun rada spi. Kak povejdano, gda njoj tou čas pa delo dopistita. Pa trno rade je gé, če se njoj nut v spanje spletejo kakšne senje. Se razmej, ka lejepe senje, nej pa kakše lagve. Una najraj senja, kak cejlomi svejti leko pomore, ka je na njem lepše pa vse najbolje vredí, kak mora biti. Pa trno rada senja tou tó, ka so vsi lidge na svejti najbolje srečni, kak so leko. Pa tou, ka njim nika ne fali.

Na svejti pa je tak gé, ka je nej vsigdar ranč tak, kak bi si stoj želo. Pa je pri ribaj ranč tak. Tak se je ednoga dneva zgodilo, ka je po sedmi dnevaj dela zlata ribica trno zmantrana eške kuman plavala. Pa se je potejgnola nut pod korenje stare vrbe, ka de spala. Spala je eške prva, kak se je dola stavila. Najprva je samo spala. Nika je nej senjala. Depa duže je spala, bole je senjala. Najprle se je vidla, kak ednoj diklički pomaga velko želenje spuniti. Pa je zatoga volo srečna bila. Depa njena sreča nej drugo trpela. Nagnouk se njoj je nut v senje naselo eden trno lagvi možakar. Zgrabo jo je v vodej pa go je vöpotegno. Pa ga je prosila, naj go pisti pa njemi želenje vöspuni. Tisti možakar pa je emo nej samo eno želenje. Una pa je nej mogla prajti ka nej. Ja, tak se njoj je senjalo. Un pa si je želo nej najbolje lejpo. Zlata ribica pa njemi je mogla spuniti, ka sousedi zginejo vse krave. Spunila njemi je, ka je od cejle žlate doubu erbijo. Tadale njemi je mogla spuniti eške tou, ka de emo največ pejnez na svejti. Lagve senje pa so se nej škele dola staviti. Tadale njemi je spunila eške tou, ka de najbolje krepek človek na svejti, ka de cejlo Merko vstraj vzeu, ka de najbolje prejdjen na cejlom svejti. Tak je lagvo senjala, ka se je potok skur stavo, ka je več nej teko. Tisti lagvi človek pa je eške škeu, naj de leko vsikšoga človeka vstraj vzeu.

-Neeeeeeeeeeeeeee!!!!- se je zdrla pa se zbidila.

Gledala je kouli sebe. Gledala pa se spitavala, če je tou vse istina ali pa je samo senjala. Pa je vidla, ka je v vodej. Pa je vidla, ka nega nikšnoga lagvoga možakara. Pa je vidla tou tó, kak je potok znouva teko tak, kak tou vsigdar šego ma. Od lagvoga senjanja pa je več nej bila snena. Začnila je plavati gor pa doj po potoki, naj jo nekak zgrabi. Pa se je tou zgodilo tó. Vö je spunila edno trno lejpo želenje. Tak je trno dobre vole gratala. Znouva je snena gratala. Depa zdaj je nej nika lagvoga senjala. V spanji se je vidla, kak je vcejlak prousta riba pa se leko naganja po potoki z drugimi ribami. Ja, včasi je rejsan dobro biti vcejlak takši, kak so drugi. Tak je pri lidaj pa pri ribaj ranč tak.

Miki Roš

SLOVENSKA LJUDSKA ŠAULA V ŠTEVANOVCI (4)

KOTIČEK

Akoš Dončec je študent v Somboteli, ojdí v prvi letnik, študira slovenščino. Doma je z Verice. Že te, gda je ojdó na gimnazijo v Varaši, ga je trno brigala zgodovina (történelem), stari papirge. Zatok je rad ojdó v arhive pa na raziskovalne tabore tó. V tej seriji (sorozat) je vküppaubro vse, ka se leko vej o tom, kak je nastala števanovska šaula, što so bili tam školnicke, ka pa kak so včili...

Na Dolenjom Seniki je Jožef Vogrin včiu, steri je v Maribori ojdó v šoulo (*Stájer Honi képezde*), stera je tistoga ipa

bla kukarce in 20 fontov lena. Emo je 1/8 plüga orne zemlé, gracia in gorice, s toga je 3 fointe 30 krajcarov aska emo.

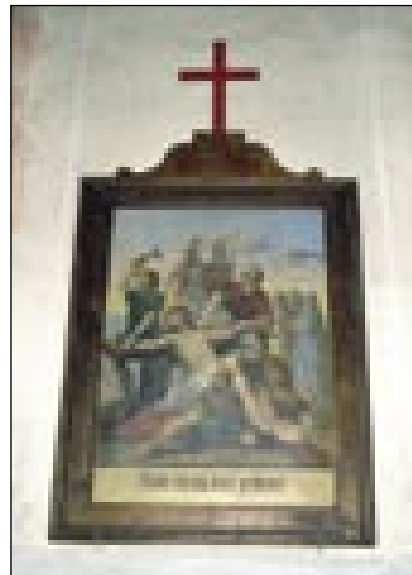

Vprašalnik za Gorenji Senik

taša bila kak gnes visoka šaula (föiskola). Vogrin je gvüšno gučo slovenski knjižni gezik, on je biu edini slovenski šoulmojster v Porabji, ka je znau knjižni gezik. Mogauče je, ka se je naraudo na Dolenjom Seniki. Vogrin je biu notar tó v vesi, ranč kak Janoš Piufčič na Gorenjom Seniki, dapa nej vedo vogrski gučati in nej včiu v šouli na vogrskom geziki, če rejsan so na Dolenjom Seniki Vaugri tó bili. Vogrin je včiu na nemškom in slovenskom geziki.

Na Dolenjom Seniki je bilau petdeset mlajšov v šauli, v Števanovcaj pa šestdesetena. Ljudska šaula na Dolenjom Seniki je mejla škedenj in štaló, samo ka sta se obadvej zidini skurok nej vküper obrnaule. Kakoli ka je Vogrin biu eden najbolje vönavčeni školnikov v Porabji, dapa biu je med najbolje srmaškimi tó. Veleposestnik ma nej pomago. Ves ma je samo 26 forintov leko plačala in 6 keblóv pšenice, 18 keblóv žita, eden kebeu kaše, dveje ke-

Gauško je on tü emo, samo je trno daleč bila in tau je njega dosta koštalo, če je dau domau voziti drva.

Štacije (križno paut) za števanovsko cerkev so dali naprajti l. 1887 v Graci

Leta 1863 je Anton Trstenjak, slovenski potnik z ljubljanske univerze, gorazisko Šlezaka. Trstenjak je v županiji Somogy tü odo, in napiso dveje knjigi o Sloencaj na Vogrskom. Etak piše od Šlezaka:

»Ker nisem vedel kakega

mišljenja je župnik, obiskal sem najprvo učitelja Matjaša Šlezaka. Šlezák je učiteljeval v Štefanovcih že od l. 1842, razmere so mu torej bile dobro znane, a takega posredovalca sem potreboval in bil vesel. Šlezák je bil uljuden mož in mi je z vsem postregel, česar sem želel. Namignil mi je, da je bolje, ako ne obiščem župnika. Šlezák je rodóm belí Hrvat (Wassercroate). Pri njem sem ostal več dni. Bil je sam, neženat, ni imel niti dekle, in mislim, da si je sam kuhal in pospravljál sobo. Ko sem se jaz mudil pri njem, prihajala je neka ženska, ki je nama pripravljala obed. Koj drugi dan naju je obiskal župan Fran Bedič, Otkovčar, kateri mi je izrazil željo, da bi Števanovčarje radi kupili slovensko križno pot, seveda s slovenskimi napisi. Obečal sem mu, da ju to preskrbim v Ljubljani, ali moje posredovanje je bilo brez uspeha, ker nisem mogel najti slikarja. Za Ogrsko ni hotel nihče delati.«

(Anton Trstenjak: Slovenci na Ogrskem, Narodopisna in književna črtica, OBJAVA ARHIVSKIH VIROV, MARIBOR 2006. 50.-51. str.)
Zdaj so v števanovski cirkvi štacije, stero so v Graci naprajli l. 1887.

Trstenjak se je pri tejm zmauto, ka je Šlezak nej biu oženje-

ni. Njegli eden sin Henrik je tü učitelj grato, in sicer nadvojvodni šoulmojster (*föhercegi iskolamester*). V Sárvári je živo.

Akoš Dončec

KAUT

MLAŠEČI

PETEK, 05.12.2008, I. SPORED TVS
 6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 TROJČICE: TARZAN, RIS., 10.00 ENAJSTA ŠOLA, 10.35 JASNO IN GLASNO, 11.20 OSMI DAN, 11.50 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: DUBLIN, 12.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NIKARAGVA, DEŽELA VELIKIH PRILožNOSTI, 13.40 KOMISAR REX, NAD., 14.25 SLOVENSKI UTRINKI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 KAJ GOVORIŠ? = SO VAKERES?, 16.00 IZ POPOTNE TORBE: SKRAT, 16.15 RISANKA, 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: PAKA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.25 POSEBNA PONUDBA, 17.55 DUHOVNI UTRIP, 18.10 BREŃ IN CVETKA, RIS., 18.15 TINČEK, RIS., 18.25 STRASTI, TV NAD., 19.00 DNEVNIK, VREME, 19.35 ŠPORT, 19.40 EUTRINKI, 19.55 ANICA - ANICA IN ZAJČEK, OTR. NAN., 20.30 NA ZDRAVIJE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.15 DUHOVNI UTRIP, 0.30 UJETI TRENUTEK, DOK. ODD., 0.55 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 05.12.1990, 1.20 DNEVNIK, 1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.15 INFOKANAL

PETEK, 05.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 13.05 GLASNIK, 13.30 UMETNOST IGRE, 14.00 EVROPSKI MAGAZIN, 14.30 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 05.12.1990, 14.55 ČRNO BELI ČASI, 15.10 BRAM IN ALICE, AM. HUM. NAD., 15.30 TV PRODAJA, 16.05 MINUTE ZA ..., 16.35 ŠTUDENTSKA, 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 MIGAJ RAJE Z NAM!, 18.00 REGIONALNI PROGRAMI, 18.55 BEAVER CREEK: SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), 20.25 LAKE LOUIS: SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), PRENOS, 21.45 FRASIER, AM. HUM. NAD., 22.10 UPANJE VEDNO ZMAGA, AM. FILM, 23.35 LOTO, DANSKI FILM, 1.00 DEADWOOD, AM. NAD., 1.55 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 06.12.2008, I. SPORED TVS
 6.15 KULTURA, ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 7.30 S SONCEM V OČEH: ZAPUŠČENOST, 9.20 PETTSON IN FINDUS: ŠVIĀGAMUC, ŠVEDSKI FILM, 10.40 POLNOČNI KLUB, 11.55 TEDNIK, 11.55 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TEKMA, DEBATNA ODDAJA ZA MLADE, 14.10 DOMA, KRATKI DOK. FILM IZ IRSKE, 14.25 BOŽIČ PRIHAJA, DANSKI FILM, 15.55 SOBOTNO POPOLDNE, 15.55 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.10 LABIRINT - VITALNOST, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 SOBOTNO POPOLDNE, 17.20 ZAKAJ PA NE, 17.30 NA VRTU, 17.55 NAGRADNA IGRA, 18.00 POPOLNA DRUŽINA, 18.10 Z DAMIJANOM, 18.40 DINKO POD KRINKO, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 18.55 VREME, 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 19.55 DOBRODELNI MIKLAVŽEV KONCERT 2008, 21.30 PRVI IN DRUGI, 22.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.30 HRI-BAR, 23.35 GANDŽA, AM. NAD., 0.10 GANDŽA, AM. NAD., 0.45 LJUBA MAMI, AM. FILM, 2.45 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 06.12.1990, 3.10 DNEVNIK, 3.30 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.55 INFOKANAL

SOBOTA, 06.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 8.20 TV PRODAJA, 8.50 SKOZI ČAS, 9.00 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 06.12.1990, 9.25 TARČA, 10.35 POSEBNA PONUDBA, 10.55 MINUTE ZA ..., 11.25 ŠTUDENTSKA, 11.45 Z GLAVO NA ZABAVO, 12.10 SLOVENSKI VODNI KROG: TRIGLAVSKA JEZERA, 12.40 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 13.40 NOGOMET, TEKMA ANGLEŠKE LIGE: FULHAM - MANCHESTER CITY, 15.55 TRONDHEIM: SV. POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, 18.25 MIGAJ RAJE Z NAM!, 18.55 BEAVER CREEK: SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (M), 20.25 LAKE LOUIS: SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), 21.45 BLEŠČICA, 22.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, 22.45 SOBOTNO POPOLDNE, 1.00 OKREVANJE, ANG. TV FILM, 2.30 ZABAVNI INFOKANAL

NEDELJA, 07.12.2008, I. SPORED TVS
 7.00 PAJKOLINA IN PRIJATELJI S PRISOJ, RIS., MARČI HLAČEK, RIS., 8.30 UMKO, 9.25 MULČKI, OTR. SER., 9.55 NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ŽUPNIJE TRZIN, 11.00 IZVIR(N)I, 11.30 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVIJE!, 14.25 FINA GOSPA, ANG. HUM. NAD., 15.00 NLP, 15.00 5 MINUT SLAVE, 15.05 NEDELJSKO OKO Z MARJANOM JERMANOM, 15.15 GLASBENI DVOBOJ, 15.40 ČLOVEŠKI FAKTOR, 15.45 ŠPORT, 16.00 DRUŽABNA, 16.30 OGLASNI BLOK Z JIMOM CARROM, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, 17.15 NAGLAS!, 17.20 FOKUS, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 MAKSI IN RUBI, RIS., 18.45 RECI NEI, RIS., 18.55 VREME, DNEVNIK, 19.20 ZRCALO TEDNA, 19.35 VREME, ŠPORT, 19.55 ZVEZDE POJEJO, 21.25 INTERVJU, 22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.00 GORJI, BOSANŠKI FILM, 0.50 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 07.12.1990, 1.15 DNEVNIK, 1.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.05 INFOKANAL

NEDELJA, 07.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.10 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 07.12.1990, 8.30 GLOBUS, 9.00 BRAT BRATU, HUM. NAN., 9.30 AKADEMSKA FOLKLORNA SKUPINA FRANCE MARLOT ŠOU V LJUBLJANI, KONCERT OB 60-LETNICI, 9.50 PO POTEH USHUAIE, FR. SER., 10.20 TEKMA, 11.15 TV PRODAJA, 11.45 LYNX MAGAZIN, 12.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, 12.45 TURBULENCA, 13.40 SV. POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, 15.30 TV PRODAJA, 16.15 DOBRODELNI MIKLAVŽEV KONCERT, 17.40 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 18.55 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (Ž), 20.40 SV. POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), 21.35 BERLIN ALEXANDERPLATZ, NEM. NAD., 22.35 DRUŽINSKI ČLOVEK, ANG. NAD., 23.30 ZLATA RESNA GLASBA IN BALET (1958-2008), 0.45 ZABAVNI INFOKANAL

PONEDJELJEK, 08.12.2008, I. SPORED TVS
 6.30 UTRIP, ZRCALO TEDNA, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 MULČKI, OTR. SER., 9.35 RISANKA, 9.45 UMKO, 10.35 SLOVENSKI VODNI KROG: PAKA, 11.05 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 ZVEZDE POJEJO, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 PAJKOLINA IN PRIJATELJI S PRISOJ, RIS., 16.05 RISANKA, 16.15 RIBIČ PEPE: PROSTRANA RUSIJA, OTR. NAD., 16.35 S SONCEM V OČEH: IGRACE, NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.25 FINA GOSPA, ANG. HUM. NAD., 18.00 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.10 PIP I IN MELKIJAD, RIS., 18.15 DRAGI DOMEK, RIS., 18.25 STRASTI, TV NAD., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 BRAT BRATU, HUM. NAN., 20.40 POLEMIIKA,

22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 UMETNI RAJ, 23.25 GLASBENI VEČER, 23.25 IN MEMORIAM UROŠ KREK - SIMFONIČNI KONCERT, 0.05 MITEN IN MANOSE, POSNETEK IZ SLOVENSKE FILHARMONIJE (2008), 0.30 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 08.12.1990, 0.50 SVET NARAVE, ANG. SER., 1.40 DNEVNIK, 2.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.45 INFOKANAL

PONEDJELJEK, 08.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.20 SOBOTNO POPOLDNE, 14.40 TV PRODAJA, 15.10 SLOVENSKI UTRINKI, 15.40 POSEBNA PONUDBA, 16.00 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 08.12.1990, 16.20 OSMI DAN, 17.10 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.40 PRVI IN DRUGI, 18.00 REGIONALNI PROGRAMI, 18.55 BERLIN, BERLIN, NEM. NAN., 19.20 Z GLAVO NA ZABAVO - BIG FATHER, 20.00 SVET NARAVE, ANG. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 KNJIGA MENE BRIGA, 22.20 G. VOJNOVIČ: KITAJCI PRIHAJAJO, KRATKI IGRANI FILM, 22.35 SKRIVNOSTNI KRAJI: GRČIJA - OTOK YAROS, 23.05 50 LET TELEVIzIJE: VELIKI DOSEŽKI SLOVENSKE KIRURGJE, 23.35 MIKAVNA LETA OBIJLA, NEMŠ. FILM, 1.40 ZABAVNI INFOKANAL

TOREK, 09.12.2008, I. SPORED TVS
 6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 8.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 MIROSLAV SLANA MIROS: PINKA POTEPIKA, 9.45 RISANKA, 9.50 PROSTRANA RUSIJA, OTR. NAD., 10.10 S SONCEM V OČEH: IGRACE, NAN., 10.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 11.05 SVET NARAVE, ANG. SER., 12.00 VEČERNI GOST: ŠTEFKA DROLČ, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.35 UMETNI RAJ, 14.00 DUHOVNI UTRIP, 14.15 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 NEKOČ JE BIL O ŽIVLJENJE, RIS. NAN., 16.05 DIŠEČA POJEDINA, 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 FINA GOSPA, ANG. HUM. NAD., 18.05 ŽREBANJE ASTRA, 18.10 PRAVLJICE O ZOBNIH MIŠKAH, RIS., 18.15 BINKO, RIS., 18.25 STRASTI, TV NAD., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 DOKUMENTARNA ODDAJA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 MUSSOLINI - VELIKI ZAPELJIVEC, NEM. DOK. ODD., 23.55 PRAVA IDEJA!, 0.20 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 09.12.1990, 0.40 DNEVNIK, 1.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.40 INFOKANAL

TOREK, 09.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.00 NLP, 12.05 TV PRODAJA, 12.35 DOBER DAN, KOROŠKA, 13.05 SKRIVNOSTNI KRAJI: GRČIJA - OTOK YAROS, 13.30 BLEŠČICA, 14.00 STUDIO CITY, 15.00 IZVIR(N)I, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI, 15.30 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 09.12.1990, 15.50 TV PRODAJA, 16.25 GLASNIK, 16.50 MOSTOVI - HIDAK, 17.20 BRAT BRATU, HUM. NAN., 18.00 REGIONALNI PROGRAMI, 18.55 KONCERT - SIMFONIJA - SUITA, 20.00 MUZIKAJETO: SEVDAH, MLADINSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 21.10 PRAVA IDEJA!, 21.35 ZGODOVINA JUDOVSKEGA LJUDSTVA, DOK. NAD., 22.30 VRHUNCI ANGLEŠKE NOGOMETNE LIGE, 23.25 DR. HALIFAXOVA, AVSTRAL. NAD., 1.05 ZABAVNI INFOKANAL

SREDA, 10.12.2008, I. SPORED TVS
 6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, POROČILA, 9.10 MOBY DICK IN SKRIVNOST DEŽELE MU, RIS., 9.30 PAJKOLINA IN PRIJATELJI S PRISOJ, RIS., 9.55 DIŠEČA POJEDINA, 10.15 BERLIN, BERLIN, NEM. NAN., 10.40 KNJIGA MENE BRIGA, 11.05 Z GLAVO NA ZABAVO - BIG FATHER, 11.30 UJETI TRENUTEK, DOK. ODD., 11.55 DOKUMENTARNA ODDAJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 POLEMIIKA, 14.35 MITOLOGIJA KURENTA, DOK. ODD., 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 NILS HOLGERSON, RIS., 16.10 POD KLOBUKOM, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLEJ, 17.30 FINA GOSPA, ANG. HUM. NAD., 18.00 ŽREBANJE LOTA, 18.15 BACEK JON, RIS., 18.25 STRASTI, TV NAD., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 FILMSKI SPODSLJAJI, 20.05 SREDINA FILMSKA USPEŠNICA: PODGANJI TROP, AM. FILM, 22.10 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.20 ZASTONI STE PREJELI, ZASTONI DAJAJTE, 0.35 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 10.12.1990, 1.00 TURBULENCA, 1.50 DNEVNIK, 2.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.50 INFOKANAL

SREDA, 10.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.45 KONCERT - SIMFONIJA - SUITA, 11.45 VRHUNCI ANGLEŠKE NOGOMETNE LIGE, 12.35 HRI-BAR, 13.40 PO POTEH USHUAIE, FR. SER., 14.10 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 10.12.1990, 14.35 PRAVA IDEJA!, 15.00 ČRNO BELI ČASI, 15.15 KOKTJAL, 16.30 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 17.20 MOSTOVI - HIDAK, 17.50 SLOVENCI PO SVETU: DR. PAVEL APOVNIK, 18.25 ROKOMET, TEKMA LIGE MIK: CIMOS KOPER - GORENJE, 20.00 TURBULENCA, 20.55 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 21.50 LIGA PRVAČOV V ODOJKI (M), ACH VOLLEY BLEED - BEAUVAIS, 23.35 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 0.20 DESET BOŽIH ZAPOVEDI: DEVETA, POLJSKA NAD., 1.20 ZABAVNI INFOKANAL

ČETRTEK, 11.12.2008, I. SPORED TVS
 6.10 KULTURA, ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 NILS HOLGERSON, RIS., 9.35 POD KLOBUKOM, 10.10 ČARODJEJE VAJENEC, ANG. NAD., 10.45 TURBULENCA, 11.40 ZASTONI STE PREJELI, ZASTONI DAJAJTE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 ANICA - ANICA IN ZAJČEK, OTR. NAN., 13.45 PIRAMIDA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 GUMBEK IN RJAVČEK, RIS., 16.05 MARATONKA, KRATKI DOK. FILM EBU IZ NIZOZEMSKA, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ŠIMPANZI VRTEC IN MAČJA ŠOLA, DOK. ODD., 18.00 ŽREBANJE DETELJICE, 18.10 MILAN, RIS., 18.15 PUJSA PEPA, RIS., 18.25 STRASTI, TV NAD., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 TEDNIK, 21.00 KOMISAR REX, NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.35 ANGELA, IT. TV FILM, 1.10 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 11.12.1990, 1.35 DNEVNIK, 2.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.35 INFOKANAL

ČETRTEK, 11.12.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.55 GLOBUS, 13.25 50 LET TELEVIzIJE: TV DNEVNIK 11.12.1990, 13.45 50 LET TELEVIzIJE: PODOLGEM IN POČEZ: ŠEMPETER, 14.15 MOZAIK, 14.50 SLOVENCI PO SVETU: DR. PAVEL APOVNIK, 15.20 EVROPSKI MAGAZIN, 15.50 POMAGAJMO SI, 16.25 EVROPSKO PRVENSTVO V PLAVANJU, KRATKI BAZENI, 18.25 REGIONALNI PROGRAMI, 19.00 OPERNE ARIJE, 19.25 IMPROMPTU, 20.00 DOLGČAJT, ODDAJA ZA MLADINSKO KULTURO, 20.45 EMMA, ANG. FILM, 22.30 ŠTEVILKE, AM. NAD., 23.15 ANNIE HALL, AM. FILM, 0.50 ZABAVNI INFOKANAL

Kejpi 7. likovne kolonije v Slovenskom daumi

21. novembra so v Varaši v Slovenskom daumi oprli razstavo iz del 7. mednarodne likovne kolonije (nemzetközi művésztelep), stera je bila v Porabji na začetki augustuša. Na letošnji koloniji je (u)stvarjalo deset umetnikov. Trgē so prišli iz Slovenije (*Metka Kavčič, Endre Göntér pa Goce Kalajdziski*) pet ji je bilau z Vogrskoga (*Péter Baky, Péter Borsos, György Csuta, Kata Karácsony, Ferenc Kovács*), *Molnár Imre-Mirko* je prišo iz Srbije, *Paolo Cervi Kervischer* pa iz Trsta v

Umetniki in organizatori na otvoritvi razstave, na steroj je spejvo mešani pevski zbor Svoboda iz Maribora-Pobrezje

Italiji. Ob slikaraj sta bila dva kipara tō. Metka Kavčič je iz pleja s pomočjo varjenja (hegesztés) napravila »idrijsko čipko«, Péter Borsos je pa svoje kipe (szobor) napravo iz ledra.

Navzauče na razstavi - med njimi slovenskoga veleposlanika v Budimpešti Ladislava Lipiča, generalnoga konzula v Monoštri Draga Šiftarja - je pozdravo predsednik Slovenske zveze Jože Hirnōk. Razstavo je strokovno notrapakazo umetnostni zgodovinar József Sárkány, steri je napiso uvodno študijo za katalog, steri je vōprišo na otvoritev razstave. V njej piše: »...a mu (Monoštru) posebnosti še zmeraj daje njegov družbeno-geografski položaj. Leži ob stičišču treh meja, kjer je prebivalstvo skozi zgodovino med seboj izoblikovalo naravno in trdno vez... Ta pokrajina, kakor tudi njeni čezmejni del je zaradi svoje mnogonacionalnosti in tradicionalne multikulturalnosti edinstvena na Madžarskem. Organizatorji monoštrske likovne kolonije so si že od začetka prizadevali, da bi se na njih zbirala mnogonacionalna skupina umetnikov.«

Ferenc Gerič, direktor Galerije v Lendavi, je tapravo, ka bi dobro bilau, če bi Varaš tō emo stalno galerijo, vej pa na tej sedmi kolonijaj se je že zbrala lejpa zbirka (gyűjtemény), pa škoda, ka te kejpe ne morejo videti cejlo leto nej Varašanci pa nej tisti, steri pridejo v Varaš. Pri tejm bi pa mogla pomagati občina (önkormányzat) tō. Razstavo je opro veleposlanik Ladislav Lipič, steri je izrazo vūpanje, ka gospodarska kriza nede najbolje prizadela ranč kulturo pa umetnost, med tejm kulturo manjšin.

Marijana Sukić

VABILO

Generalni konzulat Republike Slovenije
 vas prisrčno vabi na predavanje
 akad. prof. dr. Zinke Zorko
 z naslovom

Prekmurski knjižni jezik v Porabju
 (Od Jožefa Košiča do Francka Mukiča),

ki bo v petek, 5. decembra 2008, ob 16. uri
 v konferenčni dvorani Generalnega konzulata RS
 v Monoštru.

Porabje

ČASOPIS
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
 Izhaja vsak četrtek
 Glavna in odgovorna urednica
 Marijana Sukić

Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
 tel.: 94/380-767;
 e-mail: porabje@mail.datanet.hu
 ISSN 1218-7062
 Tisk:
 EUROTRADE PRINT d.o.o.
 Lendavska 1; 9000 Murska Sobota;
 Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada
 RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
 ter Javnega sklada za narodne in etnične
 manjšine na Madžarskem.
 Naročnina: za Madžarsko letno 2.600
 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale
 države 52 EUR ali 52 USD.
 Številka bančnega računa: HU15 1174
 7068 2000 1357,
 SWIFT koda: OTPVHUHB